

Î N C H E I E R E

07 septembrie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecătorul – Valeriu Doagă

Judecătorii – Tamara Chișca-Doneva, Ion Druță

examinînd chestiunea privind admisibilitatea recursurilor declarate de reprezentantul Ministerului Justiției, Gainaru Iulian, de reprezentantul lui Gavriliță Vitalie, Nichitin-Gavriliță Ludmila, XXX și XXX, avocatul Ionaș Gheorghe împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 20 aprilie 2017,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Gavriliță Vitalie, Nichitin-Gavriliță Ludmila, XXX și XXX împotriva Ministerului Justiției, intervenienți accesorii Consiliul municipal Chișinău și executorul judecătoresc, Ungureanu Oleg cu privire la constatarea încălcării dreptului la un proces echitabil și repararea prejudiciului moral cauzat prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești,

c o n s t a t ă :

La 23 iunie 2016, Gavriliță Vitalie, Nichitin-Gavriliță Ludmila, XXX și XXX au depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției, intervenienți accesorii Consiliul municipal Chișinău și executorul judecătoresc, Ungureanu Oleg cu privire la constatarea încălcării dreptului la un proces echitabil și repararea prejudiciului moral cauzat prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești.

În motivarea acțiunii au invocat că Gavriliță Vitalie a înaintat Consiliului municipal Chișinău cerere privind acordarea spațiului locativ în temeiul art. 38 alin. (1) din Legea cu privire la Procuratură nr. 118 din 14 martie 2003, iar prin răspunsul nr. G-2364/06 din 17 august 2006 a fost informat că în fondul locativ de stat nu se atestă spațiu locativ liber, fiind imposibilă executarea acesteia.

Afirmă, că prin hotărîrea Curții de Apel Chișinău din 16 noiembrie 2007, menținută prin decizia Curții Supreme de Justiție din 16 aprilie 2008, a fost obligat Consiliul municipal Chișinău să-l asigure pe Gavriliță Vitalie, cu toți membrii familiei sale, cu spațiu locativ.

Menționează că la 05 august 2008 a fost expediată Consiliului municipal Chișinău hotărîrea Curții de Apel Chișinău din 16 noiembrie 2007, însă nu a fost executată, din care considerente reclamanții au suportat prejudiciu moral.

Susțin că în perioada 16 noiembrie 2007 – 22 iunie 2016 au fost nevoiți să închirieze spațiu locativ, achitând plata chiriei ca rezultat al neacordării în folosință a spațiului locativ de către Consiliul municipal Chișinău, adresându-se ultimului și executorului judecătoresc cu cereri de executare a hotărârii Curții de Apel Chișinău din 16 noiembrie 2007.

Consideră că pentru perioada de întârziere a executării hotărârii, prejudiciul moral constituie în total echivalentul a 16200 de euro.

În urma concretizării acțiunii, solicită constatarea faptului de violare a drepturilor prevăzute la art. 6 CEDO și art. 1 al Protocolului adițional la CEDO, precum și încălcarea dreptului la un proces echitabil prin neexecutarea în termen rezonabil a hotărârii Curții de Apel Chișinău din 16 noiembrie 2007; încasarea din contul statului a echivalentului sumei de 16200 de euro în monedă națională, cu titlu de prejudiciu moral, a cheltuielilor pentru asistență juridică în sumă de 4000 de lei și cheltuielile de judecată în sumă de 292,75 de lei.

Prin hotărârea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 18 octombrie 2016, corectată prin încheierea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 27 octombrie 2016, s-a admis parțial acțiunea, s-a constatat încălcarea dreptului reclamantilor Gavriliță Vitalie, Nichitin-Gavriliță Ludmila, XXX la executarea în termen rezonabil a hotărârii din 16 noiembrie 2007 cu privire la asigurarea cu spațiu locativ. S-a încasat din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul reclamantilor Gavriliță Vitalie, Nichitin-Gavriliță Ludmila, XXXX cu titlu de prejudiciu moral suma de 2400 de euro convertiți în valută națională la data executării hotărârii. S-a încasat din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul reclamantului Gavriliță Vitalie cu titlu de cheltuieli pentru asistență juridică suma de 4000 de lei și cu titlu de cheltuieli de eliberare a informației de la ÎS „Cadastru” suma de 292,75 de lei. În rest s-au respins pretențiile. S-a respins ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată în partea pretențiilor înaintate de XXXX împotriva Ministerului Justiției, intervenienți accesorii Consiliul municipal Chișinău și executorul judecătoresc, Ungureanu Oleg cu privire la constatarea violării art.6 și a dreptului la un proces echitabil, constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, încasarea prejudiciului și a cheltuielilor de judecată.

În susținerea poziției prima instanță a reținut că Consiliul municipal Chișinău nu a întreprins suficiente măsuri necesare în vederea executării conforme a documentului executoriu, neglijând exigențele și obligațiunile impuse de lege, precum și a neglijat drepturile procesuale ale creditorului în cadrul procedurii de executare.

La fel, prima instanță a conchis că reclamantilor Gavriliță Vitalie, Nichitin-Gavriliță Ludmila și XXXX le-au fost cauzat un prejudiciu moral, însă valoarea solicitată este exorbitant de mare, după cum invocă ultimii, considerând că suma de 2400 de euro va compensa integral prejudiciul moral cauzat.

Cu referire la pretențiile înaintate de XXXX, prima instanță a constatat că în privința ultimei nu a fost emisă hotărâre judecătorească irevocabilă care ar fi fost pusă în executare, ba mai mult, aceasta s-a născut la XXXX, peste XXX ani de la emiterea hotărârii Curții de Apel Chișinău din 16 noiembrie 2007, unde nu au fost examinate pretențiile reclamantei XXX.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 20 aprilie 2017 s-au respins apelurile declarate de Gavriliță Vitalie, Nichitin-Gavriliță Ludmila, XXXX, XXXX și Ministerul Justiției și s-a menținut hotărârea primei instanțe.

La 08 iunie 2017 reprezentantul Ministerului Justiției, Gainaru Iulian a declarat

recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 20 aprilie 2017, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

În motivarea recursului a invocat că, instanța de apel nu a constatat toate circumstanțele importante ale cauzei, aplicând și interpretând eronat normele de drept material.

Menționează că, nu constituie neexecutare simplă întârziere sau amânare a executării hotărârii, deoarece Consiliul municipal Chișinău nu neagă faptul că va executa în viitor hotărârea Curții de Apel Chișinău din 16 noiembrie 2007.

Susține că hotărârea a cărei neexecutare se invocă nu obligă administrația publică locală să acorde spațiul locativ în proprietate privată ci în posesie și folosință.

Consideră că suma încasată nu constituie o reparație echitabilă în sensul art. 41 CEDO, fiind disproporționată în raport cu sumele acordate de CtEDO, iar reclamantul nu a probat importanța executării hotărârii prin prisma art. 118 din Codul de procedură civilă, invocând jurisprudența CEDO.

La 27 iunie 2017 reprezentantul lui Gavriliță Vitalie, Nichitin-Gavriliță Ludmila, XXX și XXX, avocatul Ionaș Gheorghe a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 20 aprilie 2017, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel, casarea parțială a hotărârii primei instanțe cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

În argumentarea recursului a invocat motivele de fapt ale cauzei, menținând că instanțele inferioare au apreciat eronat circumstanțele importante ale cauzei și au interpretat eronat normele de drept material.

Consideră faptul că suma încasată nu este una echitabilă în raport cu suferințele psihice suportate, referindu-se la recomandarea Curții Supreme de Justiție nr. 6 din 01 noiembrie 2012.

Menționează că în pofida faptului că minorul XXX s-a născut ulterior hotărârii Curții de Apel Chișinău din 16 noiembrie 2007, acesta urma să locuiască împreună cu familia în spațiul locativ care trebuia să fie acordat în baza hotărârii menționate, iar prin neexecutarea actului judecătoresc respectiv i s-a cauzat primei prejudicii morale care urmau a fi reparate, invocând dispozițiile art.51 și art.61 din Codul familiei și jurisprudența CEDO în cauze similare.

Examinând temeiurile recursurilor în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile sunt inadmisibile din următoarele motive.

Potrivit art. 431 alin. (2) din Codul de procedură civilă, asupra admisibilității recursului decide un complet din 3 judecători.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sînt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

(2) Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

(3) Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

a) pricina a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;

b) pricina a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;

c) în judecarea pricinii au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;

d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;

e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;

f) hotărîrea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

(4) Săvîrșirea altor încălcări decît cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

(5) Temeiurile prevăzute la alin.(3) se iau în considerare de către instanță din oficiu și în toate cazurile.

Conform art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărîrii sau a deciziei integrale. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Completul reține că din materialele cauzei nu se poate desprinde momentul comunicării recurențelor deciziei Curții de Apel Chișinău din 20 aprilie 2017 (f.d.136-142), însă aceasta a fost expediată părților prin scrisoare de însoțire nr.3661-4 din 10 mai 2017 (f.d.143), iar cererile de recurs au fost depuse la 08 iunie 2017 și respectiv 27 iunie 2017, fapt confirmat prin amprenta sigiliului aplicată pe cererile de recurs (f.d.147-150, 154-162). Prin urmare, calea de atac se consideră exercitată în termen.

Alegațiile din recursul declarat de reprezentantul Ministerului Justiției, Gainaru Iulian, precum că nu constituie neexecutare simplă întârziere sau amînare a executării hotărîrii, deoarece Consiliul municipal Chișinău nu neagă faptul că va executa în viitor hotărîrea Curții de Apel Chișinău din 16 noiembrie 2007, nu pot fi reținute, întrucît hotărîrea urmează a fi executată într-un termen rezonabil, or potrivit art. 70 alin. (1) din Codul de executare documentul executoriu va fi executat în termenul indicat în el sau, în cazul în care nu este indicat, într-un termen rezonabil. Criteriile de determinare a termenului rezonabil sînt: complexitatea procedurii de executare, comportamentul participanților la procedura de executare, interesul creditorului și conduita executorului judecătoresc.

Mai mult, Legea privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești nr. 87 din 21 aprilie 2011 (în continuare – Legea nr.87/2011), statul acordă o satisfacție echitabilă de la bugetul de stat în caz de neexecutare în termen a unei hotărîri judecătorești, or potrivit art.1 alin.(1) din aceeași lege, scopul prezentei legi este crearea în Republica Moldova a unui remediu intern eficient de apărare a dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei și a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești.

Nu pot fi reținute nici argumentele precum că hotărîrea a cărei neexecutare se invocă nu obligă administrația publică locală să acorde spațiul locativ în proprietate privată ci în posesie și folosință, or obiectul acțiunii este distinct de cele invocate.

La fel, nu pot fi reținute cele invocate precum că suma încasată nu constituie o reparație echitabilă în sensul art. 41 CEDO, fiind disproporționată în raport cu sumele acordate de CtEDO, iar reclamantul nu a probat importanța executării hotărîrii prin prisma art. 118 din Codul de procedură civilă, invocînd jurisprudența CEDO, deoarece sunt declarative or, instanța de apel a examinat multiaspectual circumstanțele pricinii prin prisma argumentelor invocate de recurent și probelor anexate la materialele cauzei cu aplicarea corectă a normelor de drept material pertinente.

Din același raționamente nu pot fi reținute argumentele reprezentantului Gavriliță Vitalie, Nichitin-Gavriliță Ludmila, XXX și XXX, avocatul Ionaș Gheorghe, precum că suma încasată nu este una echitabilă în raport cu suferințele psihice suportate, referindu-se la recomandarea Curții Supreme de Justiție nr. 6 din 01 noiembrie 2012. Mai mult, recomandările Curții Supreme de Justiție și hotărârile Plenului Curții Supreme de Justiție reprezintă evaluări ale practicii judiciare existente și aserțiuni cu privire la modul de punere în aplicare a legii, avînd caracter consultativ și nu pot constitui baza formală a hotărîrilor judecătorești, pentru că nu sunt izvor oficial de drept, iar practica națională pe asemenea categorii de litigii invocate în cererea de recurs este diferită de respectiva cauză.

Cu referire la argumentele reprezentantului Gavriliță Vitalie, Nichitin-Gavriliță Ludmila, XXX și XXX, avocatul Ionaș Gheorghe, precum că în pofida faptului că minorul XXX s-a născut ulterior hotărîrii Curții de Apel Chișinău din 16 noiembrie 2007, acesta urma să locuiască împreună cu familia în spațiul locativ care trebuia să fie acordat în baza hotărîrii menționate, iar prin neexecutarea actului judecătoresc respectiv i s-a cauzat primei prejudicii morale care urmau a fi reparate, invocînd dispozițiile art.51 și art.61 din Codul familiei și jurisprudența CEDO în cauze similare, or în privința minorului XXX nu a fost emisă nici o hotărîre care a fost pusă în executare.

Totodată, dispozițiile legale invocate nu sunt aplicabile speței, iar jurisprudența CEDO enunțată denotă circumstanțe diferite cauzei.

Instanța de recurs constată că, argumentele invocate în cererile de recurs în esența lor constituie o interpretare a normelor de drept efectuate de reprezentanții recurenților și o apreciere a probelor efectuate de aceștia care nu pot fi puse la baza recursului, însă acestea au fost deja supuse examinării minuțioase și aprecierii juste de către instanțele inferioare prin prisma art. 130 și 139 din Codul de procedură civilă, în raport cu dispozițiile art. 118 din aceeași lege, fiindu-le oferite concluziile de rigoare și respectiv nu urmează a fi reiterate în ordine de recurs, iar instanțele inferioare au interpretat elocvent și au aplicat corect normele de drept incident speței, prin prisma circumstanțelor importante ale cauzei.

Completul concluzionează că, din conținutul cererilor de recurs nu rezultă existența unuia din temeiurile legale de recurs, deoarece recursul devolvează exclusiv circumstanțe de drept ale pricinii, iar forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii ar putea fi încadrate în temeiul prevăzut de art. 386 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă,

aplicabil doar procedurii de apel, însă asemenea temei nu se regăsește în art. 432 din Codul de procedură civilă aplicabil recursului.

Astfel, instanța de recurs notează că, reprezentanții recurenților nu au invocat niciun argument plauzibil în vederea ilegalității deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe.

În acest sens, completul reamintește prin prisma jurisprudenței CEDO, fosta Comisie a arătat că „... art. 6 §1 al Convenției, nu impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes” (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

Din considerentele menționate și avînd în vedere faptul, că instanțele inferioare au examinat pricina sub toate aspectele, au verificat și au apreciat corect probele prezentate, iar argumentele invocate în recursuri nu se încadrează în temeiurile prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursurile declarate de reprezentantul Ministerului Justiției, Gainaru Iulian, de reprezentantul lui Gavriliță Vitalie, Nichitin-Gavriliță Ludmila, XXX și XXX, avocatul Ionaș Gheorghe, în baza art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, ca fiind inadmisibile.

În conformitate cu art. 431 alin. (2), art. 433 lit. a) și art. 440 din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursurile declarate de reprezentantul Ministerului Justiției, Gainaru Iulian, de reprezentantul lui Gavriliță Vitalie, Nichitin-Gavriliță Ludmila, XXX și XXX, avocatul Ionaș Gheorghe se consideră inadmisibile.

Încheierea este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele completului,
judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Ion Druță